

**Національний університет «Києво-Могилянська академія»
Кафедра кримінального та кримінального процесуального права**

**Ефективність досудового розслідування:
виклики та шляхи оптимізації**

Матеріали круглого столу, проведеного в межах Днів науки
на факультеті правничих наук Національного університету
«Києво-Могилянська академія»

26 лютого 2026 року

Київ – 2026

Організаційний комітет:

Галаган В. І. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри
Багіров С. Р. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри
Бойко А. М. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри, заслужений юрист України
Яворська В. В. – керівниця громадської організації «JustGroup»
Горох О. П. – доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри
Крапивін Є. О. – старший викладач кафедри
Петраковський В. В. – старший викладач кафедри
Удовенко Ж. В. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри
Хавронюк М. І. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри, заслужений юрист України

Тези подано в авторській редакції

Ефективність досудового розслідування: виклики та шляхи оптимізації : матеріали круглого столу, проведеного в межах Днів науки на факультеті правничих наук Національного університету «Києво-Могилянська академія» (26 лютого 2026 року). Київ : НаУКМА, 2026. 208 с.

ISBN 978-617-8640-03-3

У збірнику матеріалів круглого столу розміщено тези доповідей та повідомлень фахівців з кримінального та кримінального процесуального права, криміналістики та судової експертизи, присвячені одній із найскладніших проблем сучасного правосуддя – ефективності досудового розслідування. Близько 50 учасників, серед яких – науковці, адвокати, слідчі, дізнавачі та студенти старших курсів низки навчальних закладів України розглядали теоретичні та практичні проблеми ефективності досудового розслідування загалом та провадження окремих процесуальних дій, зокрема, зосередили увагу на окремих напрямках вирішення неузгоджених між собою чи суперечливих норм кримінального та кримінального процесуального законодавства. Проведений науковий захід засвідчив зацікавленість фахівців у глибокому теоретичному вивченні й осмисленні обговорених питань, став помітним майданчиком для обміну досвідом й практичними рекомендаціями. Оприлюднені матеріали будуть корисними для науковців, практичних працівників, студентів вищих навчальних закладів.

Адреса редакційної колегії:

Національний університет «Києво-Могилянська академія»,
вул. Григорія Сковороди, 2, Київ, 04655, Україна

ЗМІСТ

Частина I	
Акімов М. О. Проблеми конституційності при внесенні доповнень до Кримінального кодексу України (на прикладі законопроекту реєстр. № 13457 від 09 липня 2025 року)	6–8
Бабаєва О. В. Щодо ефективності досудового розслідування в рішенні Європейського суду з прав людини у справі «В'ячеславова та інші проти України»	9–15
Басиста І. В. Виключення пункту 3 із частини 1 статті 477 КПК України: виконання конвенційних вимог, оптимізація досудового розслідування чи зазіхання на засаду верховенства права (на прикладі справи № 463/2671/17, провадження № 51-3458 кмо 24)	16–23
Баулін О. В. Процесуальна форма експертизи як слідчої (розшукової) дії	24–29
Бондар В. С. Особливості використання результатів судової експертизи зброї в процесі досудового розслідування кримінальних правопорушень	30–40
Борейко Г. Д. Форми зловживання правом на звинувачення в умовах сьогодення	41–45
Вуйма А. Г. Відновлення порушених прав потерпілих у системі гарантій ефективності досудового розслідування	46–49
Галаган В. І. Проблеми законодавчого врегулювання проведення окремих процесуальних дій під час дізнання та досудового слідства	50–52
Горох О. П. Спеціальна конфіскація: типові помилки при застосуванні	53–58
Кабанець О. О. Визначення обсягу питань, які мають бути з'ясовані під час розгляду клопотання про тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності (судова практика)	59–65
Калужна О. М. Безперервність обшуку	66–74
Канфуй І. В. Ефективність досудового розслідування: зовнішні негативні фактори	75–79
Крапивін Є. О. Три виміри ефективності досудового розслідування: до питання інструментів оцінки	80–85

Лук'янчиков Б. Є., Козинець А. О. Міжвідомча діджиталізація як умова ефективності досудового розслідування	86–93
Лук'янчиков Б. Є., Менчинська М. С. Електронні докази з блокчейн-систем під час воєнного стану: проблема допустимості	94–98
Лук'янчиков Є. Д., Ліщук Д. В. Досудове розслідування через призму цифровізації. Функціонування системи «іКейс»	99–103
Мельниченко В. Особливості розслідування перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень в умовах воєнного стану, спричиненого збройною агресією російської федерації	104–108
Неділько Я. В. Ефективність досудового розслідування: процесуальний та криміналістичний аспект	109–112
Одерій О. В. Способи вчинення злочинів організованими злочинними угрупованнями (сучасні виклики)	113–116
Пашковський М. І. Міжсекторальне співробітництво як стратегія підвищення ефективності досудового розслідування воєнних злочинів з використанням доказів з відкритих джерел	117–124
Похиленко І. С. Генеративний штучний інтелект у досудовому розслідуванні: можливості оптимізації та ризики порушення права на справедливий суд	125–129
Стукаліна О. В. Захист прав дитини у сімейних правовідносинах в умовах європейської інтеграції	130–134
Сущенко В. М. Ефективність досудового розслідування: проблеми та можливі шляхи їх розв'язання	135–141
Туляков В. О. Ідеологія, пенальний популізм і якість кримінального закону	142–152
Удовенко Ж. В. Що слід розуміти під ефективністю досудового розслідування?	153–157
Хавронюк М. І. Ефективність досудового розслідування: як її визначити	158–163
Циганюк Ю. В. Проблеми ефективності досудового розслідування та шляхи її підвищення	164–167
Чистякова А. С. Окремі проблемні аспекти скасування повідомлення про підозру	168–172
Шведова Г. Л. Ефективність дії кримінально-правової норми як чинник ефективності досудового розслідування окремих корупційних кримінальних правопорушень	173–175

Похиленко Ірина Сергіївна,
кандидатка юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри права та
публічного управління
Київського національного університету
будівництва і архітектури

ГЕНЕРАТИВНИЙ ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ: МОЖЛИВОСТІ ОПТИМІЗАЦІЇ ТА РИЗИКИ ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУД

Активна цифровізація досудового розслідування в Україні, особливо в умовах воєнного стану та зростання кількості проваджень, пов'язаних із воєнними злочинами, обумовлює пошук інструментів, здатних підвищити його ефективність без зниження стандартів захисту прав людини. У цьому контексті генеративний штучний інтелект (ШІ) дедалі частіше розглядається як технологічний ресурс, спроможний оптимізувати аналітичну роботу органів досудового розслідування, однак його впровадження актуалізує питання дотримання права на справедливий суд, принципів змагальності та презумпції невинуватості.

Огляд наукових публікацій підтверджує, що ця проблематика активно обговорюється як у вітчизняній, так і в зарубіжній науковій літературі. Г. Кучинська розглядає використання алгоритмів для аналізу та оцінки доказів, зокрема їх роль у забезпеченні ефективності збору, зберігання та аналізу доказової інформації у кримінальному провадженні. Авторка зосереджує увагу на перспективі застосування ШІ як допоміжного інструмента на всіх етапах доказування, але водночас наголошує на необхідності оцінки правових обмежень та умов допустимості таких доказів у судовому процесі [1].

Питання використання ШІ у досудовому розслідуванні не обмежується технологічними аспектами, але включає значну кількість правових і етичних викликів. О. Посашков стверджує, що технології ШІ дозволяють ефективно аналізувати великі обсяги статистичних даних і виявляти закономірності, проте

обумовлюють виникнення проблеми об'єктивності та надійності таких висновків [2].

А. Гулько розглядає проблеми регламентації використання ШІ під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, передбачених ст. 286 КК України, підкреслюючи, що застосування ШІ має здійснюватися виключно в межах чинного законодавства задля захисту прав підозрюваних та обвинувачених [3].

І. Черниченко здійснює правовий огляд регулювання ШІ у кримінальній процедурі в державах Європейського Союзу, аналізуючи ключові документи ЄС, зокрема Європейську етичну хартію щодо використання ШІ в судових системах та відповідних правових актів, та доходить висновку про прагнення європейського законодавця балансувати між інноваційним застосуванням технологій і захистом прав людини [4].

Огляд наукової літератури щодо імплементації ШІ у досудове розслідування показує, що такі технології вже активно використовуються для розпізнавання образів, автоматизованого аналізу даних, прогнозування злочинів і розподілу ресурсів правоохоронних органів. Фахівці наголошують, що це сприяє підвищенню ефективності розслідування, але потребує відповідних правових і етичних механізмів контролю.

Сучасне досудове розслідування функціонує в умовах обробки значних масивів цифрової інформації, що включає електронне листування, дані мобільних пристроїв, відео- та аудіофіксацію, матеріали з відкритих джерел, супутникові знімки та цифрові архіви. ШІ здатен автоматизувати структурування таких даних, виявляти релевантні фрагменти, формувати аналітичні довідки, узагальнювати інформацію з різних джерел і моделювати хронологію подій. У справах, пов'язаних із воєнними злочинами, особливого значення набуває автоматизований аналіз матеріалів OSINT: алгоритмічні моделі дозволяють ідентифікувати повторювані патерни та зв'язки, що істотно скорочує строки розслідування і зменшує навантаження на слідчих. Водночас використання таких інструментів не може підміняти процес оцінки доказів, який відповідно до засад кримінального процесу

повинен ґрунтуватися на внутрішньому переконанні уповноваженої особи, сформованому внаслідок всебічного та безпосереднього дослідження доказів.

У сфері цифрової криміналістики генеративні моделі можуть застосовуватися для розпізнавання мовлення, перекладу, аналізу метаданих, виявлення втручань у цифрові зображення або реконструкції пошкоджених файлів. Водночас така реконструкція створює ризик змішування первинної доказової інформації з алгоритмічно згенерованим контентом, що ускладнює встановлення автентичності та цілісності доказу. За відсутності чіткої фіксації меж алгоритмічного втручання виникають обґрунтовані сумніви щодо джерела походження доказу, що може поставити під сумнів його допустимість і призвести до порушення принципу безпосередності дослідження доказів.

Особливу загрозу для гарантій справедливого суду становить алгоритмічна упередженість, зумовлена характером даних і статистичними закономірностями, закладеними в модель. Якщо результати роботи ШІ використовуються для формування аналітичних висновків щодо ймовірної причетності особи до кримінального правопорушення, виникає ризик формування своєрідної цифрової презумпції винуватості. Навіть за умови, що формальне рішення приймається людиною, вплив алгоритмічної рекомендації може мати вирішальне значення, що суперечить принципу рівності сторін і підриває ефективність права на захист. У цьому зв'язку критично важливими є прозорість алгоритмів, можливість перевірки логіки їх роботи та забезпечення стороні захисту реальних механізмів оскарження використаних методів аналізу.

Кримінальний процесуальний закон пов'язує доказову силу інформації зі способом її отримання. Відтак алгоритмічний аналіз не може розглядатися як самостійне джерело доказів, а згенеровані аналітичні матеріали доцільно вважати виключно допоміжним інструментом орієнтування слідства. Доказове значення можуть мати лише первинні дані, що підлягають перевірці та дослідженню у процесуальній формі. Відсутність нормативно визначених вимог до фіксації використання ШІ (зокрема, зазначення програмного забезпечення, параметрів

обробки та обсягу алгоритмічного втручання) створює додаткові ризики для справедливості кримінального провадження.

Не менш дискусійним є питання меж авторства процесуальних документів, оскільки ШІ уже сьогодні здатен формувати проєкти повідомлень про підозру, клопотань, постанов тощо. З одного боку, це сприяє уніфікації та підвищенню якості процесуальних текстів, з іншого – ставить під сумнів принцип персональної відповідальності слідчого чи прокурора за зміст документа. Процесуальний акт є формою реалізації владних повноважень і не може зводитися до автоматично згенерованого тексту без критичної оцінки та індивідуалізації фактичних обставин, оскільки це створює ризик формалізації кримінального переслідування і зниження стандарту обґрунтованої підозри.

Таким чином, генеративний ШІ спроможний істотно підвищити ефективність досудового розслідування, особливо в частині автоматизованого аналізу доказів і цифрової криміналістики, однак його використання повинно мати чітко окреслений допоміжний характер. Інтеграція таких технологій можлива лише за умови нормативного закріплення процедур їх застосування, забезпечення прозорості алгоритмів, збереження персональної відповідальності посадових осіб та безумовного пріоритету права на справедливий суд.

Список використаних джерел

1. Кучинська Г. Аналіз та оцінка доказів штучним інтелектом у кримінальному процесі. *Судова експертиза*. 2025, № (1), С. 126–131. <https://doi.org/10.32782/forensic.science.2025.1.17>.

2. Посашков О. До питання впровадження штучного інтелекту в судові експертизи під час досудового розслідування кримінальних правопорушень. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2026, № 34(1), С. 728-735. <https://doi.org/10.32631/vca.2025.1.58>.

3. Гунько А. Проблеми регламентації використання штучного інтелекту під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, передбачених ст. 286

КК України. Злочинність і протидія їй в умовах війни та у повоєнній перспективі: міждисциплінарна панорама : зб. тез доп. II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 16 квіт. 2025 р.) / МВС України ; Нац. поліція України ; Харків. нац. ун-т внутр. справ; Кримінол. асоц. України. Вінниця : ХНУВС, 2025. С. 454-458.

4. Chernychenko I. Artificial intelligence in criminal procedure: current legal regulations in the EU. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2025. No. 3. P. 5-10. <https://doi.org/10.61345/1339-7915.2025.3.1>.